



# РЕГИОНАЛНА БИБЛИОТЕКА "ПЕТКО РАЧЕВ СЛАВЕЙКОВ"

5000 Велико Търново  
ул. „Иванка Ботева“ № 2, п.к. 165  
Директор: тел.: 062/ 620 208, методичен отдел: 062/ 628 098, обслужване: 062/ 627 901

www.libraryvt.com

e-mail: prs@libraryvt.com

РЕГИОНАЛНА БИБЛИОТЕКА  
"П. Р. СЛАВЕЙКОВ"  
Вх.№ 66.....18.09.2021 г.  
Изм.№ ...../.....20.....г.  
гр. Велико Търново

До д-р инж. Даниел Панов  
Кмет на Община Велико Търново

До Венцислав Спирдонов  
Председател на Великотърновски  
общински съвет

ВЕЛИКОТЪРНОВСКИ  
ОБЩИНСКИ СЪВЕТ  
РЕГИСТРАЦИОНЕН ИНДЕКС И ДАТА  
Вх.№ 1598 / 30.09.2021

## ПРЕДЛОЖЕНИЕ

18-02-15 / 29.09.21

От доц. д-р Калина Иванова

Директор на РБ „Петко Р. Славейков“ – В. Търново

до: ПК ~ 9 НК /

08.10.21

Уважаеми господа,

Във връзка с отбелязване през 2022 г. – деветдесет години от  
рождението на проф. д-рн Георги Данчев – предлагам да бъде изработен и  
поставен паметен знак в Алеята на славата в парк „Асеновци“ до  
Художествена галерия „Борис Денев“ – Велико Търново.

### ПРИЛАГАМ:

1. Биографична справка за проф. Георги Данчев
2. Библиографска справка с трудовете на проф. Георги Данчев
3. Проф. Димитър Кенанов. „Светли думи за професор Георги Данчев“

до: кмет на община  
В. Търново за  
справка

28.09.2021г.  
В. Търново

30.09.21

С уважение:

/доц. д-р Калина Иванова



## **Проф. дфн Георги Данчев**

(6.12.1932 – 22.07.2006)

Проф. дфн Георги Данчев е представител на първото поколение университетски преподаватели в старопрестолния град. Той израства под грижите и с доверието на проф. Пеньо Русев, на другите основатели и наставници на великотърновската алма матер – проф. Александър Бурмов, проф. Георги Димов.

Проф. Данчев е роден на 6.12.1932 г. в с. Плаково, Великотърновска област. Получил начално и прогимназиално образование в родното си село. Завършил е Мъжката гимназия „Кирил и Методий” във Велико Търново (1950) и специалност „Българска филология” в СУ „Св. Климент Охридски” (1956).

Работил е в Хуманитарна гимназия „Св. св. Кирил и Методий” през периода 1959-1963 г. Членувал е в литературния кръжок към читалище „Надежда” – В. Търново. След спечелване на конкурс през 1963 г. в новооткрития Великотърновски педагогически институт „Братя Кирил и Методий” (дн. ВТУ „Св. св. Кирил и Методий”) е работил като асистент (1963-1966). От 1980 г. е професор по „История на българската литература до Освобождението”.

През 1977 г. проф. Данчев защитава докторска дисертация на тема „Българската литература през втората половина на XV век”. В периода 1981-1985 г. е бил лектор по български език и литература в Римския университет, Италия. Във Великотърновския университет е заемал редица административно-ръководни длъжности: зам.-декан на Филологическия факултет (1968-1970), ръководител катедра „Българска литература” (1971-1981), зам.-ректор (1970-1979 и 1986-1987) и ректор (1987-1991). През 1978-1981 г. е бил директор на Научноизследователския център „Търновска книжовна школа”. Членувал е в Съюза на научните работници в България от 1965 г. и в Съюза на българските писатели от 1978 г., бил е председател на търновското Дружество на писателите – секция към СБП.

Проф. Георги Данчев управлявал Великотърновския университет в смутно за българската вътрешнополитическа обстановка време – малко

преди и след демократичните промени през ноември 1989 г. Организирал мащабно честване на 25-годишнината на Великотърновския университет. Активно е подпомагал научноизследователската и международна дейност. По време на неговото управление е бил открит Спортния комплекс, а името на Университета е било преименувано на „Св. св. Кирил и Методий”.

Проф. Данчев е бил първият главен редактор на филологическото списание „Проглас”, основател и директор на Международния летен семинар по български език и култура във Велико Търново, допринесъл за превръщането му в авторитетен център по българистика.

Лауреат на наградите: орден „Кирил и Методий” – II ст. (1974), юбилеен медал „100 години от Освобождението на България от османско иго” (1978), грамота и значка „Отличник на Министерството на народната просвета” (1981), орден „Червено знаме на труда” (1982), юбилеен медал „25 години Великотърновски университет” (1988), Международна Евтимиевска награда на ВТУ „Св. св. Кирил и Методий” (2002).

Патосът на научните занимания на проф. Георги Данчев е бил в откриването на неизвестни средновековни ръкописи, преписи, редакции и съчинения. С вещина и лекота е тълкувал литературните завещания на старите писатели. Освен на български език, негови научни публикации са отпечатани на руски, италиански, испански, сърбохърватски, румънски и френски език. Той е сред авторските колективи за критическите издания на „Похвално слово за Евтимий” (1971), „Житие на Стефан Дечански” от Григорий Цамблак (1983), събраните съчинения на Димитър Кантакузин (1989). Участвал е в работата и организирането на международните научни симпозиуми за Търновската книжовна школа във Велико Търново, в редица славистични и българистични конгреси, конференции и сесии у нас и в чужбина – София, Варна, Рим, Пиза, Залцбург, Анкара, Букурещ, Крайова, Киев, Варшава, Загреб, Солун, Краков и др.

Проф. Данчев публикува 32 книги, от тях 10 с художествени творби – поезия и проза, между тях са стихосбирките за възрастни: „Гергьовска люлка”(1966); „Фрески” (1970); „Упорити хребети” (1982) и др. Публикува стихове за деца и юноши: „Искам да летя” (1967); „Белогрив поток (1970); „Ивайло” (приказка, 1970) и др. Отпечатва творби с научноизследователски характер (монографии, сборници със студии и

статии, учебници и учебни помагала) – някои от тях в съавторство. Първата научнопопулярна книга е вдъхновена от творчеството на Петко Р. Славейков, личност неразривно свързана с възрожденско Търново.

Автор на „Владислав Граматик. Книжовник и писател” (1969); „Ангел Кънчев” (1976); „Димитър Кантакузин” (1979) и др. През 1983 г. от печат излизат петнадесет избрани статии и студии на проф. Георги Данчев – „Страници из историята на Търновската книжовна школа”.

През периода 1990 – 2003 г. издава книгите: „Попътни откровения” (стихотворения, 1992); „Стара българска книжнина” (1992); „Историография на Търновската книжовна школа XIV век”, „70 избрани откровения” (2002).

Постоянен е стремежът на проф. Георги Данчев да издирва неизвестни факти, документи и материали, с които да се допълва историята на българската духовна култура.

**ПУБЛИКАЦИИ НА ПРОФ. ДФН ГЕОРГИ ДАНЧЕВ**  
**НАУЧНИ ПУБЛИКАЦИИ**

1993

**1. БЛИЗОСТ И РАЗЛИЧИЯ В ЕПИЗОДА ЗА НЕОСЪЩЕСТВЕНАТА СРЕЩА МЕЖДУ СВЕТИ ИВАН РИЛСКИ И ЦАР ПЕТЪР В ЖИТИЯТА НА РИЛСКИЯ СВЕТЕЦ.** — Из в. Истор. музей, Кюстендил. 5, 1993, с. 71—76.

Отделено е внимание на четирите жития на св. Иван Рилски в които присъства този интересен епизод: Народното житие на светеца (XII в.), житията, написани от патриарх Евтимий Търновски (XIV в.), от Димитър Кантакузин (XV в.) и от хилендарския монах Серафим (края на XVIII — началото на XIX в.).

Текстологическите сравнения между тези жития на Рилския светец показват, че е отделено най-голямо внимание на неосъществената среща между него и цар Петър в Народното и в Евтимиевото. Причините за интереса на неизвестния български автор, а и на търновския патриарх към него се крие в родолюбивите им позиции, продиктувани от характера на епохите, в които живеят.

**2. ПОУЧИТЕЛНИ СЕНТЕНЦИИ ЗА ЖЕНИТЕ И ПИЯНСТВОТО В СБОРНИКА СЪС СМЕСЕНО СЪДЪРЖАНИЕ НА МИХАИЛ ПОПОВИЧ.** Славистични проучвания. Сборник в чест на XI Международен славистичен конгрес. Велико Търново, Унив. изд. „Св. св. Кирил и Методий“. 1993, с. 164—171.

По една щастлива случайност авторът на проучването открива ръкописния сборник през 1964 г. и по негова инициатива този ценен ръкопис става притежание на библиотеката на Велико-търновския университет „Св. св. Кирил и Методий“.

В него Севлиевишкият книжовник Михаил Попович помества десетки „Дүми и притчи члвкү тварде фандали ...“, „Дүми пакъ за фанда“, „Дүми на ст҃гѡ Басиліе за пианство“, „Тази дүма рѣчи пророкъ Соломонъ“ и др.

В сборника са поместени сентенции за злите и за неверните на съпрузите си жени, които са анализирани детайлно. Твърде много са и поучителните сентенции против пиянството, което води до разврат и неприятности, както и против лъжата и кражбата.

**3. ОСОБЕНОСТИ В ПОЕЗИЯТА НА ДИМИТЪР КАНТАКУЗИН**  
*И Die slawischen Sprachen* (Salzburg), 1993, b. 32, с. 29—42.

Подробен анализ на „Молитва към Света Богородица“ от Димитър Кантакузин, в която творба най-ярко проличава поетичното дарование на видния поет. Неговият поетически талант проличава и в другите му произведения, посветени на видни християнски светци.

**4. СТАРА БЪЛГАРСКА КНИЖНИНА.** Предговор, съставителство и приложение проф. дфн Георги Данчев. В. Търново, Слово, 1993. 160 с.

Включени са произведения или откъси от тях на български писатели и поети, творили през епохата на Първата българска държава (IX—X в.), по време на византийското робство (XI—XII в.), през епохата на втората българска държава (XII—XIV в.) и по време на турското робство (XV—XVII в.)

В края на книгата е поместено приложение със сведения за произведенията и изказвания на български и чуждестранни учени за старата българска книжнина.

**5. ЗА НЯКОИ ОСОБЕНОСТИ В ЖИТИЕТО НА СВ. ИВАН РИЛСКИ ОТ ДИМИТЪР КАНТАКУЗИН.** — Т р у д ы отдела древнерусс. литературы. Санкт-Петербург, 48, 1993, с. 147—150.

В проучването е отделено внимание на някои особености в житието на св. Иван Рилски от видния български поет, грък по народност — Димитър Кантакузин.

**6. ВЕСТИ ЗА ДЕЙНОСТТА НА КИРИЛ И МЕТОДИЙ, СЪХРАНЕНИ ЗА НАУКАТА ОТ ВЛАДИСЛАВ ГРАМАТИК.** — С л а в я н с к а ф и л о л о г и я, 1993, № 21, с. 58—64.

Доклад на проф. дфн Георги Данчев, с който участва в XI славистичен конгрес в гр. Братислава.

**7. ОСОБЕНОСТИ НА ПРИПИСКИТЕ И БЕЛЕЖКИТЕ В СБОРНИЦИТЕ НА ВЛАДИСЛАВ ГРАМАТИК — ИЗВОР НА СВЕДЕНИЯ ЗА НЕГОВИТЕ КУЛТУРНИ ИНТЕРЕСИ И ЗА КУЛТУРАТА У НАС ПРЕЗ XV СТОЛЕТИЕ.** — В: Б ъ л г а р с к и я т п е т н а д е с е т и в е к. София, 1993, с. 181—187.

Преглед и анализ на приписките и бележките на Владислав Граматик, в които се срещат и сведения за различни исторически събития в земите на балканските народи през XV в. В тях проличават и културните интереси на книжовника. Някои от тия приписки са по-пространни (в сборниците от 1479 г. и от 1473 г.), други са по-кратки (в сборниците от 1456 г. и от 1479 г.).

Високата образование на Владислав Граматик проличава и в кратките бележки, оставени по белите полета на страниците на сборниците му, където срещаме имената и на античните философи: Аристотел, Платон, Хипократ, Гален.

### 1994

#### 8. СИМБИОЗА НА ЖАНРОВЕТЕ В ТВОРЧЕСТВОТО НА НЯКОИ ПИСАТЕЛИ ОТ ТЪРНОВСКАТА КНИЖОВНА ШКОЛА. — В: Търновска книжовна школа. 5, 1994, с. 17–24.

Предмет на проучване в доклада е проблемът за симбиозата (съжителството) на жанровете в някои произведения на писателите от Търновската книжовна школа. Отделено е внимание на творчеството на създателя на школата Евтимий Търновски и на неговия последовател Димитър Кантакузин.

В Евтимиевите житиеписни творби симбиозата съществува без това да е отбелязано в заглавията им. Най-ярко това проличава в Житието на св. Петка Търновска, в което съществува симбиоза между три жанра: житие, похвално слово и летопис.

Симбиоза на жанровете се среща и в похвалните слова на Евтимий Търновски. Най-ярък пример сред четирите му похвални слова е „Похвално слово за Константин и Елена“.

В доклада е отделено внимание и на симбиоза на жанровете в книжовното наследство на Димитър Кантакузин. При този наш книжовник още в заглавието на творбите му е посочено съжителството между жанровете. Най-ярък пример е житието на св. Иван Рилски: „Житие с малка похвала на св. Иван Рилски“. В това житие съществува съжителство между три жанра: житие, похвала и летописен разказ за пренасяне мощите на светеца от Търново в Рилския манастир.

#### 9. ПОСЛОВИЦИ, ЗАПИСАНИ ОТ П. Р. СЛАВЕЙКОВ И ПАРАЛЕЛНИТЕ ИМ КНИЖОВНИ СЕНТЕНЦИИ В ДВА СБОРНИКА СЪС СМЕСЕНО СЪДЪРЖАНИЕ ОТ СЕВЛИЕВО. — Проглас, 1994, № 1, с. 30–35.

Отделено е внимание на някои интересни паралели между фолклорни и литературни творби от т. нар. къси жанрове. Обект на проучване са отделни пословици, записани от П. Р. Славейков в Севлиево, и паралелните им книжовни сентенции, поместени в два ръкописни сборника със смесено съдържание, създадени в Севлиево през 1833 г. и 1835 г. Първият сборник, съхраняван сега под № 1086 в Народната библиотека в София, е дело на двама севлиевски книжовници: даскал Никола Иванов и Йоан Маркович, който по-късно става поп в Сухиндол. Вторият ръкописен сборник е дело на друг севлиевски книжовник — Михаил Попович и сега се съхранява в библиотеката на Великотърновския университет „Св. св. Кирил и Методий“.

Твърде много са примерите на близост между пословиците, записани от П. Р. Славейков и сентенциите, поместени в сборника и на М. Попович и на даскал Н. Иванов. Това са кратки сентенции и пословици, насочени против мъжете и кражбите, против злосторничеството, пианството и злите жени. Ето няколко примера, адресирани към жените, но не само към злите, но и към добрите жени. В сборника на М. Попович срещаме: „По-добрей въ горито да жювеиш сос люти зверуви, нежли въ добра къща сос зла жина“, „Аслан или мечка щешь укроти, зла жина не е възможно“, „По-харно е да са возишъ сос пробито корито по водата, нежели да слушаш на зла жина хортата“. В Славейковите пословици срещаме: „жена мъжа си жалее дор го гледа пред нея“, „жена без злина не бива“, „жената си крий злината като котка нехтъете“.

**10. ИСТОРИОГРАФИЯТА НА ТЪРНОВСКАТА КНИЖОВНА ШКОЛА ПРЕЗ XIX в. — В: Историко-археологически изследвания в памет на проф. д-р Станчо Ваклинов. В. Търново, 1994, с. 255—262.**

Преглед на проучванията на учени живяли и творили през XIX в. за Търновската книжовна школа.

**11. СВЕДЕНИЯ ЗА ТЪРНОВО И ЗА НЯКОИ СЪБИТИЯ ОТ ЕПОХАТА НА ВТОРАТА БЪЛГАРСКА ДЪРЖАВА В ИСТОРИЯТА НА ЙЕРОСХИМОНАХ СПИРИДОН. — В: П а и с и й Величковски и неговата книжовна школа. Велико Търново, 1994, с. 131—141.**

След кратък преглед на научните публикации върху „История во кратце о болгарском народе славенском“ на йеросхимонах Спиридон авторът се спира на вниманието на духовника към Търново и към някои събития от епохата на Втората българска държава, свързани със старопрестолния български град.



В Спиридоновата история е отделено значително място на Търново като столица на Асен, Петър, Калоян, Иван Асен II, Иван Александър, Иван Шишман и на други български царе. Анализирани са събития, свързани с отношенията между България и Византия, след освобождението ни от византийско робство. Твърде близо до историческата истина е йеросхимонах Спиридон, разказвайки и за превземането на Търново от султан Баязид в 1393 г.

1995

**12. СВЕДЕНИЯ ЗА ЖИВОТА В СТАРАТА БЪЛГАРСКА СТОЛИЦА ТЪРНОВО В ДОКУМЕНТИ ОТ XVI—XVII ВЕКОВЕ, СЪХРАНЕНИ В ИТАЛИАНСКИ АРХИВИ.** Доклади от Петия Българо-италиански симпозиум (Пиза 24—28 септ. 1990). — *L a r i n a s c i t a nazionale bulgara e la cultura italiana*. Roma 1995, с. 37—50.

Съобразявайки се с характера, тематиката и хронологията на документите, съдържащи сведения за българския старопрестолен град, съхранени в италиански архиви, до които авторът е имал достъп по време на своето пребиваване в Италия (1981—1985), като преподавател по български език и литература в Римския университет, той ги разделя на три групи. Първата обединява различни писма, донесения и завещания от втората половина на XVI век, които свидетелстват за наличието на католическа дубровнишка търговска общност в Търново. Втората група документи са от края на XVI век и се отнасят до подготовката на Първото Търновско въстание от 1598 г. Третата група документи съдържа сведения за Търново са от XVII в., свързани с имената на видни канонически дейтели като Петър Мазареки, Илия Маринов, Петър Богдан, Филип Станиславов, Франческо Соимирович, Антон Стефанов и отразяват състоянието на католическата колония в града.

Тези, проучвани от проф. дфн Георги Данчев, документи се съхраняват в четири известни италиански архива: Секретният архив на Ватикана в Рим, Историческия архив на Конгрегацията за пропаганда на вярата в Рим, Държавния архив във Флоренция и Библиотека Амброзиана в Милано. Те съдържат интересни сведения за живота на видни италиански мисионери, пребивавали в България през XVI—XVII в.

**13. СЪДБАТА НА МОЩИТЕ НА СВЕТЦИТЕ — ПОКРОВИТЕЛИ НА ТЪРНОВО СЛЕД ПОРОБВАНЕТО МУ, ОТРАЗЕНА ОТ ЕВТИМИЕВИТЕ УЧЕНИЦИ И ПОСЛЕДОВАТЕЛИ.** — В: Е з и к и свят.

Съвременна филологическа проблематика. Т. II. Литературознание. 20 години българска филология в Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“. Пловдив, 1995, с. 269—274.

В изследването са анализирани редица детайли в произведения на Евтимиевите ученици и последователи — Йоасаф Бдински, Григорий Цамблак, Владислав Граматик и Димитър Кантакузин.

Най-ранни датирани сведения за съдбата на мощите на светците-покровители на Търновград се срещат в „Похвално слово за св. Филотея, св. Петка и св. Теофана от Търново във Видин“. За съдбата на мощите на св. Петка (Параскева), пренасяни от Търново във Видин, а след това и в Белград разказва и Григорий Цамблак.

Друг светец — покровител на Търновград е св. Иван Рилски, за съдбата на мощите му разказват Владислав Граматик в Рилската повест и Димитър Кантакузин в „Житие с малка похвала на св. Иван Рилски“.

#### 14. БИОГРАФИИ НА БЪЛГАРСКИТЕ ПИСАТЕЛИ, ИЗУЧАВАНИ В УЧИЛИЩЕ. В. Търново, Слово, 1995, с. 528

Автори на биографиите са предимно преподаватели по история на българската литература във Великотърновския университет „Св. св. Кирил и Методий“.

От проф. дфн Георги Данчев са написани и включени в книгата биографиите на: Черноризец Храбър (с. 38—40, Димитър Кантакузин (с. 60—65), Владислав Граматик (с. 66—72), поп Пейо (с. 73—75).

#### 15. АЛМАНАХ VIII КЛАС. Антична литература. Старобългарска литература. В. Търново, Слово, 1995, 536 с.

В съставянето на Алманаха за учениците от VIII клас вземат участие великотърновските университетски преподаватели проф. дфн Георги Данчев, доц. кфн Невяна Дончева, доц. кфн Димитър Кенанов, доц. Гено Генов, к.ф.н. Мариана Нинова и др. Включени са проучвания и на наши и чужди специалисти по старогръцка и старобългарска литература.

От проф. Георги Данчев са включени две статии: „Общобалканското и общославянско значение на Търновската книжовна школа“ и „Владислав Граматик — автор на оригинални произведения“. Първата статия се препечатва от сб. „Константин Кирил Философ“ (1981), а втората от книгата му „Владислав Граматик — книжовник и писател“ (1969).

1996

16. КНИЖОВНОТО НАСЛЕДСТВО НА ВЛАДИСЛАВ ГРАМАТИК В ПРОУЧВАНИЯТА НА АКАД. ЮРДАН ТРИФОНОВ. — В: *Наука* сесия Академик Юрдан Трифонов (1864—1949). Плевен, 24.XI.1994. Враца, 1996, с. 23—29.

Сред старобългарските книжовници, към чието творчество проявява интерес акад. Юрдан Трифонов е и Владислав Граматик. На някои спорни въпроси тогава около съдържанието и авторството на двете ранни редакции на Владиславовата „Рилска повест“ той посвещава три изследвания: „Софийската редакция на Владислав-Граматиковия разказ за връщането мощите на св. Ивана Рилски от Търново в манастира“, „В кой Никопол са били внесени мощите на св. Ивана Рилски в 1469 г. при връщането им от Търново в манастира“. Макар и косвено той засяга и някои езиково-правописни проблеми във Владиславовата книжовна дейност в „Сръбско-българска безюсова редакция в Старата книжнина на южните славяни“.

17. ТЪРНОВСКА КНИЖОВНА ШКОЛА. АНТОЛОГИЯ (За студенти филолози). Съставители проф. дфн Георги Данчев и доц. дфн Невяна Дончева-Панайотова. 2. изд. София, Унив. изд. „Св. Климент Охридски“, 1996, 344 с.

В Антологията са включени новобългарски преводи от български учени на 25 произведения (целия им текст или откъси от тях): 8 съчинения на Патриарх Евтимий Търновски, 2 съчинения на Митрополит Киприан, 7 произведения на Григорий Цамблак, 1 произведение на Йоасаф Бдински, 2 произведения на Константин Костенечки, 4 произведения на Димитър Кантакузин и 1 произведение на Владислав Граматик.

18. ПОГЛЕД КЪМ ТЪРНОВСКАТА КНИЖОВНА ШКОЛА. — В: *Търновска книжовна школа. Антология*. 2. изд. София, 1996, с. 5—10.

Уводна статия на проф. дфн Георги Данчев към Антологията, в която е отделено внимание на създаването на Търновската книжовна школа от патриарх Евтимий Търновски през втората половина на XIV в. Авторът се спира и на книжовната дейност и на Евтимиевите преки ученици и последователи, чиито произведения са включени в Антологията.

1997

19. ВЕСТИ ЗА КОСОВСКАТА БИТКА В КНИЖОВНИТЕ ПАМЕТНИЦИ НА ЮЖНИТЕ СЛАВЯНИ ПРЕЗ XV ВЕК. — В: К р а л о т Марко во историјата и во традицијата. Прилози од Научниот собир одржан по повод 600-годишнината од смртта на Кралот Марко. Прилеп, 1997, с. 371—377.

В доклада са анализирани три произведения, написани през XV в., в които откриваме интересни вести за Крали Марко, участник в Косовската битка. Това са: „Българската анонимна хроника от началото на XV в.“, „Житието на Стефан Лазаревич“, написано през 1431 г. от Константин Костенечки и „Рилската повест“ от Владислав Граматик. В тях съществуват интересни сведения за Косовската битка, за убитите в сраженията видни личности: турският султан Мурад, сръбският княз Лазар, за Крали Марко, който е принуден след битката да стане пряко волята си турски васал.

1998

20. СВ. ЕВТИМИЙ, ПАТРИАРХ ТЪРНОВСКИ И КНИЖОВНОТО НАСЛЕДСТВО НА ВЛАДИСЛАВ ГРАМАТИК. — В: П а т р и а р х Евтимий Търновски и неговото време. В. Търново, 1998, с. 21—30.

Вниманието на автора е съсредоточено върху обемистото книжовно наследство на Владислав Граматик, в което присъства името и делото на патриарх Евтимий Търновски. В обемистите датирани Владиславови сборници са преписани много от Евтимиевите произведения.

Сред тях е Загребският сборник от 1469 г., написан по поръка на Димитър Кантакузин. В него е поместено Евтимиевото житие на св. Иларион Мъгленски. Много по-голямо внимание към книжовното наследство на последния търновски патриарх е отделено в Рилския панегирик от 1479 г., където са поместени шест Евтимиеви произведения (едно житие, две похвални слова и три послания). В доклада е отделено внимание и на Евтимиевото присъствие и в Рилския панегирик от 1483 г.

Изяснени са и проблемите, свързани с Евтимиевото житие на св. Иван Рилски и Владиславовата Рилска повест, написана като негово продължение.

**21. ХУДОЖЕСТВЕНИ И КОМПОЗИЦИОННИ ОСОБЕНОСТИ НА РАЗКАЗИТЕ ЗА СЪДБАТА НА МОЩИТЕ НА СВЕТЦИТЕ В СТАРИТЕ СЛАВЯНСКИ ЛИТЕРАТУРИ.** — В: С л а в и с т и ч н и проучвания. Сборник в чест на XII Международен славистичен конгрес. В. Търново, 1998, с. 141–154.

Предмет на проучването са някои художествени и композиционни особености на произведенията в старите славянски литератури (българската, руската и сръбската), в които е отделено внимание на съдбата на мощите на светците, пренасяни от манастир в манастир, от град в град, от държава в държава. Понякога пренасянето на светите мощи на някой светец се извършва няколко пъти, а това става повод да се създават и някои нови самостоятелни творби или да се добавят някои нови епизоди към старите творби, в които да се добавят нови подробности за съдбата на мощите.

**22. БЛИЗОСТ И РАЗЛИЧИЯ В ЕПИЗОДА ЗА НЕОСЪЩЕСТВЕНАТА СРЕЩА МЕЖДУ СВ. ИВАН РИЛСКИ И ЦАР ПЕТЪР В ЖИТИЯТА НА РИЛСКИЯ СВЕТЕЦ.** — Из в. истор. музей — Кюстендил. 1998, с. 71–76.

Съобразявайки се с факта, че акад. Йордан Иванов, комуто е посветен Международният симпозиум, проведен в Кюстендил в негова памет, има значителни заслуги за проучване на живота и дейността на св. Иван Рилски, авторът на доклада се насочва към интересния епизод в някои от житията му — за неосъществената среща между него и цар Петър. Този епизод присъства само в четири от познатите сега девет жития на Рилския светец.

Насочвайки се към този интересен епизод авторът го анализира в четирите жития на св. Иван Рилски: Народното житие, Житието, написано от патриарх Евтимий, Житието на светеца от Димитър Кантакузин и Серафимовото житие на св. Иван Рилски.

**23. РИЛСКАТА ПОВЕСТ НА ВЛАДИСЛАВ ГРАМАТИК И ПРИСЪСТВИЕТО НА ТЪРНОВГРАД В НЕЯ.** — В: Д н и на науката '98. В. Търново, 1998, с. 40–50.

Изяснени са характерните художествено изобразителни особености на Рилската повест на Владислав Граматик, която е една от най-ценните оригинални творби в българската литература през втората половина на XV в. Отделено е внимание на четирите нейни редакции — две ранни: рилска и белградска и две късни редакции: късна, съхранена в Народната библиотека в София и московска, открита от проф. дфн Георги Данчев в ръкописния отдел на Държавния исторически музей в Москва.

На различни места в поестта се разказва за поробването на България „за завладяването на престолния Търновград от турците. Шом някъде в поестта книжовникът споменава неговото име, той му прибавя възторжени определения „славнаго града“, „чюднѣншіимъ шнѣмъ градомъ“, „прѣлавнаго града“ и т. н.

**24. ХАРАКТЕРНИ ОСОБЕНОСТИ НА ПРИПИСКИТЕ И БЕЛЕЖКИТЕ В СБОРНИЦИТЕ НА ВЛАДИСЛАВ ГРАМАТИК. — В: М а й с к и научни четения (доклади и съобщения). Силистра, 1998, с. 7—12.**

В научния доклад са проучени приписките и бележките, които Владислав Граматик помества в четирите си датирани сборници — от 1456, 1469, 1473 и 1479 г. Те са различни по обем и ценни по съдържание. В тях откриваме не само сведения за създаването на съответните сборници, но и ценни летописни сведения за някои исторически събития станали в годината на създаването им.

В сборниците на Владислав Граматик присъстват и скрипторски бележки, чиито характер е различен. Някъде те се срещат рядко, другаде, както е в Загребския сборник от 1469 г., са многобройни.

**1999**

**25. ЕПИСТОЛОГРАФИЯТА В КНИЖОВНОТО НАСЛЕДСТВО НА УЧЕНИЦИТЕ И ПОСЛЕДОВАТЕЛИТЕ НА ПАТРИАРХ ЕВТИМИЙ. — В: Т ъ р н о в с к а книжовна школа. 6, 1999, с. 9—18.**

Проучени са в сравнителен план епистографските творби на някои от преките и непреките ученици и последователи на патриарх Евтимий. Отделено е внимание и на връзките между патриарх Евтимий и митрополит Киприан.

Далечният последовател на Евтимий Търновски Димитър Кантакузин е автор на две послания — едното изпратено до Владислав Граматик, другото — до доместик Исай. В посланието до доместик Исай откриваме симбиоза на жанровете. В края му Кантакузин е включил и едно поучително слово за необходимостта от възраждане на християнските добродетели.

Като доказателство, че Димитър Кантакузин, както и Владислав Граматик познават посланията на Евтимий е фактът, че във Владиславовия панегирик от 1479 г., в който е включено и Кантакузиновото „Житие с малка похвала на св. Иван Рилски“, са преписани и три послания на Евтимий Търновски — до монах

Киприан, до угровлахийския митрополит Антим и до йеромонах Никодим Тисменски. Димитър Кантакузин познава панегирика на Владислав Граматик, следователно той е чел и се е учил от Евтимиевите послания.

**26. НАЧАЛО И РАЗВИТИЕ НА ИСТОРИОГРАФИЯТА ЗА ТЪРНОВСКАТА КНИЖОВНА ШКОЛА ПРЕЗ XIX ВЕК. — В: И с т о р и о г р а ф и я на Търновската книжовна школа. XIX век. Част първа. В. Търново, 1999, с. 5–16.**

Встъпителна статия на проф. дфн Георги Данчев, в която се отделя внимание на първите прояви на интереса на различните учени към книжовното дело на патриарх Евтимий Търновски и на неговите преки ученици и последователи.

Отделено е внимание на проучванията на видни слависти, като П. Й. Шафарик, Дж. Даничич, В. Ягич, Ст. Новакович, К. П. Дмитриев-Петкович и др.

**27. ИСТОРИОГРАФИЯ НА ТЪРНОВСКАТА КНИЖОВНА ШКОЛА XIX ВЕК. Част първа. Велико Търново, Унив. изд. „Св. св. Кирил и Методий“, 1999, 164 с.**

Съставители на сборника: проф. дфн Георги Данчев и доц. д-р Димитър Кенанов, които поместват в началото му и две свои встъпителни статии.

В сборника са включени различни научни статии или части от книги, посветени на проблеми, свързани с творчеството на книжовниците от Евтимиевата школа. Със свои проучвания или части от книги са включени 10 автора: Паисий Хилендарски, йеросхимонах Спиридон Рилски, йеромонах Неофит Рилски, архим. Леонид, Н. К. Николски, епископ Мелхиседек, П. А. Сирку, К. Ф. Радченко, В. Ягич, А. И. Соболевски.

## 2000

**28. ВЕСТИ ЗА ТЪРНОВО В ДОКУМЕНТИ ОТ XVI—XVII ВЕК, СЪХРАНЕНИ В ИТАЛИАНСКИ АРХИВИ И БИБЛИОТЕКИ. — В: Ф и л о л о г и ч е с к и сборник в памет на проф. д-р Георги Димов. В. Търново, Унив. изд. „Св. св. Кирил и Методий“, 2000, с. 68–77.**

Предмет на изследването са някои документи от XVI—XVII в., съдържащи интересни вести за старопрестолния Търновград, с които авторът се е запознал по време на своето пребиваване в Италия като преподавател по български език и литература (1981–1985) в Римския университет. Тези документи се съхраняват в

четири известни италиански архиви и библиотеки: Историческият архив на Конгрегацията за пропаганда на вярата в Рим, Секретният архив на Ватикана в Рим, Държавният архив на Флоренция и Библиотека Амброзиана в Милано.

Първата група от проучваните документи от XVI в. съдържат любопитни сведения за интереса на католическата църква към балканските държави, намиращи се под османско владичество. Отделено е внимание на едно писмено донесение от 1581 г. на монах Йероним Арсенго, в което папският мисионер съобщава вести за състоянието на католическата колония в Търново.

Проучени са и девет документа, отнасящи се до подготовката на Първото Търновско въстание от 1595 г. На осем от тях е автор дубровничанинът Павел Джорджич, а деветият е написан от организатора на въстанието — архиепископ Дионисий Рали.

Към третата група документи, съдържащи сведения за Търново, се отнасят около двадесет релации и писма от XVII в., носещи подписите на видни папски мисионери, а и на обикновени граждани католици.

**29. СТРАНИЦИ ОТ СПОМЕНИТЕ МИ ЗА ПРОФ. Д-Р ГЕОРГИ ДИМОВ.** — В: *Филологически сборник в памет на проф. д-р Георги Димов*. В. Търново, Унив. изд. „Св. св. Кирил и Методий“, 2000, с. 5—18.

Спомените, които са съхранени в паметта на автора са свързани с многобройните срещи и разговори с проф. д-р Димов, с когото се запознава през пролетта на 1963 г., когато се провеждат първите конкурсни изпити за асистенти и преподаватели във Висшия педагогически институт „Братя Кирил и Методий“. Споделени са спомени, отнасящи се до периода (1968—1974), когато проф. Димов е ректор на университета и полага големи грижи и усилия за утвърждаването му.

В края на спомените авторът разказва за съветите и помощта, които е получавал от проф. Димов по време на пребиваването си в Римския университет (1981—1985); когато благодарение на препоръките му е имал възможност да работи в Италианските архиви.

## 2002

**30. ПРОДЪЛЖЕНИЕ НА ХУДОЖЕСТВЕННО ИЗОБРАЗИТЕЛНИТЕ ТРАДИЦИИ НА ТЪРНОВСКАТА КНИЖОВНА ШКОЛА ПРЕЗ ВТОРАТА ПОЛОВИНА НА XV ВЕК.** — В: *Търновска книжовна школа*. 7, 2002, с. 11—18.



Създадените и утвърдените художествено изобразителни традиции на Търновската книжовна школа през последната четвърт на XIV в. не биват унищожени през следващия XV в., въпреки тежките условия за книжовна дейност през годините на робството. Продължение на тези традиции се среща в творбите на Йоасаф Бдински, Григорий Цамблак, Константин Костенечки. В доклада е отделено място на житията и похвалните слова на тези книжовници, които продължават Евтимиевите художествено изобразителни принципи, известни в науката като „плетение словес“.

Много по-детайлно тези традиции продължават присъствието си през втората половина на XV в. в творчеството на Владислав Граматик и Димитър Кантакузин. Това налага проучването в доклада на Граматиковата „Рилска повест“ и Кантакузиновото „Житие с малка похвала на св. Иван Рилски“. Тези творби категорично свидетелстват за продължението на художествено изобразителните принципи на Търновската книжовна школа през втората половина на XV в., когато творят Владислав Граматик и Димитър Кантакузин.

**31. ОБЩОБАЛКАНСКОТО И ОБЩОСЛАВЯНСКОТО ЗНАЧЕНИЕ НА ТЪРНОВСКАТА КНИЖОВНА ШКОЛА — ПРОДЪЛЖИТЕЛ НА КИРИЛО-МЕТОДИЕВОТО ДЕЛО. — В: Търновски писмена. Алманах за Търновската книжовна школа. 1, 2002, 19—28. Печата се по Г. Данчев. Страници из историята на Търновската книжовна школа. София, 1983, с. 7—15.**

В статията е изяснен характерът и същността на Търновската книжовна школа, нейното място в нашата литературна история като продължител на кирило-методиевите традиции. Отделено е необходимото внимание на особеностите на Евтимиевата езиково-правописна реформа и задачата да се поправят книгите, преведени някога от гръцки език, които са свидетелство за връзката с книжовното дело на двамата солунски братя.

**32. ОСНОВНИ ЧЕРТИ И ТЕНДЕНЦИИ В ТВОРЧЕСТВОТО НА ЕВТИМИЙ ТЪРНОВСКИ. — В: Търновски писмена. Алманах за Търновската книжовна школа. 1, 2002, с. 6—18.**

Печата се по Г. Данчев. Страници из историята на Търновската книжовна школа. С., 1983, 16—28.

В изследването са набелязани основните черти и тенденции в Евтимиевите произведения, в които се проявява най-ярко писателското му дарование. А това са неговите жития и похвални

слова, които служат за вдъхновение и образци на учениците и последователите му. Отделено е внимание и на критичното отношение на писателя към използваните от него извори, на стремежа му към по-голяма художественост и към създаване на произведения, които да служат на обществените нужди на епохата. Изяснени са и едни от най-характерните черти и тенденции в творбите му, свързани с патриотичните и исихастките идеи, с които те са наситени. Акцентувано е и върху усилията на патриарх Евтимий да вникне и изобрази душевните вълнения на героите си.

### РЕЦЕНЗИИ

**33. ВЪЛНУВАЩИ ОТКРОВЕНИЯ.** — Неделник (В. Търново), № 15, 20 юли — 12 авг. 1995, с. 9.

За стихосбирката на Матей Шопкин „И българин завинаги оставам“. Шумен, Изд. къща „Славчо Николов и сие“. 1995, с. 88.

Обективен анализ и положителна оценка на стихотворенията, в които Матей Шопкин споделя своето родолюбие, своя патриотизъм, своето уважение към подвизите на безброй българи, загинали за своята родина.

**34. ЛИРИЧНИТЕ ОТКРОВЕНИЯ НА ЕДНА СЪХРАНЕНА ДУША.** — Неделник (В. Търново), № 7, 31 март — 13 апр. 1995, с. 3.

За стихосбирката на поетесата Светла Драгозова.

**35. ПРИНОС КЪМ ПРОУЧВАНИЯТА НА ТЪРНОВСКАТА КНИЖОВНА ШКОЛА.** — Проглас (В. Търново), 1996, № 3, с. 113—115.

За книгата на доц. д-р Невяна Дончева-Панайотова „Словото на Григорий Цамблак за митрополит Киприан“, с. 126

**36. РОДОЛЮБИВИТЕ ВЪЛНЕНИЯ НА ПОЕТА.** Предговор към стихосбирката на Димитър Донков „Рождество“. В. Търново, Изд. къща ООД „Неделник“, 1996, с. 88.

### ПУБЛИКАЦИИ С НАУЧНОПОПУЛЯРЕН ХАРАКТЕР

**37. СОФРОНИЙ ВРАЧАНСКИ И НЕГОВИЯТ „НЕДЕЛНИК“.** — Неделник (В. Търново), № 1, 6 ян. 1995, с. 2.

Статия за пребиваването на Софроний Врачански във Велико-търновския край (с. Арбанаси и Капиновския манастир), за дей-

ността му като Врачански епископ и за издадената в румънския град Римник негова книга „Неделник“. Името „Неделник“ носи и вестникът за общество, бизнес, култура, който започва да излиза във Велико Търново на 6.01. 1995 г.

**38. ЕДИН ПАРАЛЕЛ** (пословици, записани от П. Р. Славейков и сентенции в два ръкописни сборника). — С л а в е й к о в л и с т. Паметно издание по повод 100 години от смъртта на П. Р. Славейков (17—11.1827 — 01.07.1895. Трявна, 26—27 май 1995, с. 3.

**39. МЕЖДУНАРОДНА КОНФЕРЕНЦИЯ, ПРОВЕДЕНА В ДУХ НА НАУЧНА ОБЕКТИВНОСТ И ТОЛЕРАНТНОСТ.** — Н е д е л н и к (В. Търново), № 26, 1—7 ноем. 1995.

Статия за проведената във ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“ Международна научна конференция на тема: „Книжовната и аскетичната школа на преп. Григорий Синаит и преп. Теодосий Търновски в духовната култура на Югоизточна Европа“. В нея участват много български учени от В. Търново, София, Ст. Загора, Шумен, Варна, Силистра и от чужбина: Гърция, Македония, Сърбия, Румъния.

**40. НАЧАЛОТО.** Двадесет години Великотърновски международен летен семинар по български език и култура. В. Търново, 1997, с. 3—6.

Първи директор на семинара е проф. дфн Георги Данчев

### **РЪКОВОДИТЕЛ И РЕЦЕНЗЕНТ НА ТРУДОВЕ НА НАУЧНИ РАБОТНИЦИ**

**41. МОЛЛОВ, Тодор Дончев.** Мит — епос — история. Старобългарските историко-апокалиптични сказания (X—XIII в.). (Рец. Георги Данчев и Анчо Калоянов). В. Търново, 1997. Машинопис, с. 456.

Дисертация за получаване на образователна и научна степен „доктор“, защитена на 3.VI.1997 г. пред СНС по литературознание при ВАК. Утв. От Президиума на ВАК на 10.III.1998.

**42. КЕНАНОВ, Димитър Вълчев Петров.** Метафрастика (Симеон Метафраст и православната славянска агиография). (Рец. Донка Петканова, Георги Данчев, Надежда Драгова). В. Търново, 1998, 240 с.

Дисертация за получаване на научна степен „Доктор на филологическите науки“, защитена пред специализирания научен съвет

по литературознание към ВАК на 15.10.1998. Утвърдена от ПВАК, протокол № 1 от 10.01.2002

**43. НИХОРИТИС, Константинос Георгиу.** Света гора на Атон и българското новомъченичество. (Рец. Георги Данчев, Тотю Коев, Иван Желев Димитров).

Дисертация за получаване на научна степен „Доктор на филологическите науки“, защитена пред специализирания научен съвет по литературознание към ВАК на 20.01.2000.

**44. КАМЕНОВ, Георги Ангелов.** Сюжетът „Мома-войник“ в българското народнопесенно творчество. Науч. ръковод. Тодор Иванов Живков. (Рец. Георги Данчев и Йорданка Коцева). София, 1989. 240 с. Библиогр. в края на текста.

Поради тежко заболяване на аспиранта защитата на докторската дисертация е проведена няколко години по-късно. Вместо през 1989 г. — тя е защитена пред НС по литературознание при ВАК на 13.XII.2000 г. Утв. От президиума на ВАК на 27.I.2001 г.

**45. КЕНАНОВ, Димитър Вълчев Петров.** Участва в конкурс за професор по История на старобългарската литература във Великотърновския университет „Св. св. Кирил и Методий“. (Рец. Георги Данчев, Донка Петканова, Боряна Христова).

Избран за професор от Специализирания научен съвет по Литературознание в София на 06.02.2002. Утвърден от Президиума на ВАК, протокол № 3 на 12.12.2002 г.

Хабилитационен труд „Евтимиевата метафрастика. Път и мисия във времето“.

**46. БУЮКЛИЕВА, Антоанета Георгиева.** Житие на Николай Нови Софийски от Матей Граматик в контекста на житийната традиция. Доклад пред Президиума на ВАК по процедурата за присъждане на образователна и научна степен „доктор“. На заседанието на Президиума, проведено на 14.05.2003 г., степента е утвърдена.

**47. ДОНЧЕВА-ПАНАЙОТОВА, Невяна Ангелова.** Григорий Цамблак и традициите на Търновската книжовна школа в Русия през XV—XVII в. (Дисертация за получаване на научната степен „Доктор на филологическите науки“. (Рец. Георги Данчев, Донка Петканова и Христо Трендафилов)

Дисертацията съдържа 673 маш. стр. и е защитена пред Специализирания научен съвет към ВАК на 08.01.2003. Утвърдена от Президиума на ВАК на 26.06.2003.

## РЕДАКТОРСКА ДЕЙНОСТ

### 1. Книги. Монографии и сборници

48. СЛАВИСТИЧНИ ПРОУЧВАНИЯ. Сборник в чест на XI Международен славистичен конгрес. Ред. колегия: Людвиг Селимски (отг. ред.), Георги Данчев, Русин Русинов, Гочо Гочев. В. Търново, Унив. изд. 1993, 300 с.

49. ТЪРНОВСКА КНИЖОВНА ШКОЛА. Т. 5. Паметници, поетика, историография. Пети международен симпозиум. Велико Търново, 6–8 септември 1989 г. Посвещава се на паметта на проф. д-р Пеньо Русев. Редакционна колегия: проф. д-р Георги Данчев (гл. редактор), проф. кфн Ангел Давидов, проф. Василка Тъпкова-Заимова, проф. д-р Йордан Андреев, доц. кфн Иван Харалампиев, доц. кфн Димитър Кенанов (секретар). В. Търново, Унив. изд. „Св. св. Кирил и Методий“, Велико Търново, 1994, 718 с.

50. ПАИСИЙ ВЕЛИЧКОВСКИ И НЕГОВАТА КНИЖОВНА ШКОЛА. Ред. кол.: Тотю Коев, Георги Данчев, Димитър Кенанов. В. Търново, Унив. изд. „Св. св. Кирил и Методий“, 1994, 184 с.

51. ИСТОРИКО-АРХЕОЛОГИЧЕСКИ ИЗСЛЕДВАНИЯ. В памет на проф. д-р Станчо Ваклинов. Материали от юбилейната научна конференция, посветена на 70 год. от рождението на проф. д-р Станчо Ваклинов, В. Търново, 11–14 април 1991. Ред. колегия: Василка Тъпкова-Заимова, Георги Данчев, Казимир Попконстантинов (отг. редактор), Стефан Йорданов. В. Търново, 1994, 342 с.

52. НАДЕЖДИТЕ НА „НАДЕЖДА“. Литературен сборник, посветен на 125-годишнината на основаването на читалище „Надежда“. Ред. кол.: проф. д-р Георги Данчев, Димитър Начев, Христо Медникаров. В. Търново, 1994. 192 с.

53. ONVERTURES, Revue de linguistique de literature et di histoire, numero 1, 1995. Véliko Tirnovo, 1995.

Cómité de redaction: Paissi Christov (redacteur en chef)  
Guéorgui Danthév, Vordan Andréév, Christo Glouchkov, Krassimir  
Petrov, Mireille Déchelette, Janéta Ónzounova.

54. НАУЧНА СЕСИЯ АКАДЕМИК ЮРДАН ТРИФОНОВ (1864—1949). Плевен, 24 ноември 1994 г. Доклади и научни съобщения. Научна редакция и съставителство проф. д-р Георги Данчев, ст.н.с. к.н.н. Михаил Грънчаров. Враца. Библ. „Български северозапад“ към „Известия на музеите в Северозападна България“. 1996, 148 с.

55. ПАТРИАРХ ЕВТИМИЙ ТЪРНОВСКИ И НЕГОВОТО ВРЕМЕ. Сборник с материали от Националната научна сесия „600 години от заточението на св. Евтимий, патриарх Търновски“. В. Търново, 6.10.1993 г. Ред. колегия: Георги Данчев, Тотю Коев, Иван Харалампиев, Димитър Кенанов. В. Търново, Унив. изд., 1998, 352 с.

56. ТЪРНОВСКА КНИЖОВНА ШКОЛА. Т.6. Българската литература и изкуство от Търновския период в историята на православния свят. Шести международен симпозиум, Велико Търново, 26—28 септември 1994 г. Ред. колегия: проф. д-р Георги Данчев (гл. редактор), проф. д-р Иван Харалампиев, проф. д-р Ангел Давидов, проф. д-р Тотю Коев, проф. д-р Любен Прашков, проф. Василка Тъпкова-Заимова, доц. д-р Невяна Дончева-Панайотова. В. Търново, Унив. изд. „Св. св. Кирил и Методий“, 1999, 760 с.

57. ТЪРНОВСКА КНИЖОВНА ШКОЛА, Т. 7. Търновската книжовна школа и християнската култура в източна Европа. Седми международен симпозиум, Велико Търново, 8—10 октомври, 1999 г. Ред. колегия: проф. д-р Георги Данчев (гл. редактор), проф. д-р Иван Харалампиев, проф. д-р Йордан Андреев, проф. д-р Ангел Давидов, проф. д-р Тотю Коев, проф. д-р Любен Прашков, проф. Василка Тъпкова-Заимова, проф. д-р Димитър Кенанов, доц. д-р Невяна Дончева-Панайотова. Велико Търново, Унив. изд. „Св. св. Кирил и Методий“, 2002, 872 с.

## 2. Вестници. Списания. Периодични сборници

58. ПРОГЛАС. Тримесечно филологическо списание. Великотърновски университет „Св. св. Кирил и Методий“.

Ред. колегия: Г. Данчев — гл. редактор, Русин Русинов — зам.-гл. ред., Иван Харалампиев, Р. Кърпачева, Г. Гочев, Кр. Петров, Св. Станчев, Р. Радев (секретар).

Проф. дфн Георги Данчев е главен редактор на списанието, което се публикува от 1992 г. до 2002 г.

59. „НЕДЕЛНИК“. Седмичник за общество, бизнес и култура. В. Търново. Управител и гл. редактор на вестника — Недялко Чалъков.

Проф. д-р Георги Данчев е член на Редколегията от бр.1 на вестника (06.01.1995 г.) до последния му брой 67 (05.03.1998 г.).

### ИНТЕРВЮТА. АНКЕТИ. ПРЕСКОНФЕРЕНЦИИ

60. НИКОЛОВА, Румяна. „Проглас“ — към задълбочени научни дирения. — Д о б р о у т р о (В. Търново), № 73, 25 апр., 1994, 5 с.

Интервю с проф. дфн Георги Данчев, гл. ред. на сп. „Проглас“ във връзка с целите и задачите на проблемите на списанието.

61. ЧАЛЪКОВА, Мариана. Българското присъствие в Унгария. — Н е д е л н и к (В. Търново), № 20, 15–21 май 1996, с. 1–3.

Интервю с Георги Данчев по повод пътуването на трима великотърновци: поетите Георги Данчев и Йордан Кушев и художника Тодор Евтимов до Будапеща по покана на Дружеството на българите в Унгария. Проведена е среща в библиотеката на Българския културен дом в Будапеща, където е открита изложба на картини на Тодор Евтимов (пейзажи от Великотърновския край), а поетите четат свои стихове и отговарят на въпроси, свързани със съвременната българска поезия и проза.

Организирана и проведена е още една среща с учениците и учителите от българското училище „Хр. Ботев“ в Будапеща, в което учат над сто българчета. И там интервюираните поети четат свои стихове за деца и юноши.

### ХУДОЖЕСТВЕНИ ТВОРБИ

1994

62. МОРЕТО МИ ОТКРАДНА ОЧИЛАТА. НЕВЕРОЯТНО СЪЩИТЕ ОЧИ. БАЛКАНДЖИИ. ТРАПЕЗИЦА. ЕВТИМИЙ СЕ ПРОЩАВА С ТЪРНОВГРАД (Стих.). — В: Н а д е ж д и т е на „Надежда“. Литературен сборник. В. Търново, 1994, с. 87–91.

## 1995

63. КУМАН ВОЙВОДА (Стих.). — Неделник (В. Търново), № 8, 14—27 апр. 1995, с. 10.

64. ТЪРНОВГРАД (Стих.). — Неделник (В. Търново), № 16, 17—23 апр. 1996, с. 12.

65. ВЕЛИКО ТЪРНОВО. В САМОЛЕТА (Стих.). — В: Антология Български поети за деца (втората половина на ХХ век). София, 1996, с. 185—186.

Книгата е издадена с Конкурс на Националния център за книгата.

## 1998

66. ПРЕД КАРТАТА НА БЪЛГАРИЯ. ЧЕРНОРИЗЕЦ ХРАБЪР. СЪЩИЯТ ПАМЕТНИК (Стих.). — В: Детски поетичен календар. Стихове за празниците. В. Търново, 1998. с. 352.

Предговор, съставителство, приложение: Ангел Тонов и Галля Данчева. Стихотворенията на Г. Данчев са включени в три от циклите на сборника: „България, земя прекрасна“ (с. 26), „Будители народни“ (с. 62) и „Трети март — свята дата“ (с. 180).

## 2000

67. ВЕЛЧО ДЖАМДЖИЯТА (Стих.). — В: Българското въстание от 1835 г. материали и документи. Съставител, автор на предговора и на очерците, акад. проф. дфн Иван Радев. В. Търново, 2000, с. 241—261.

В края на книгата, в раздела „Отглас във фолклора и поезията“ са поместени 13 народни песни, 10 стихотворения и 1 поема за Велчовата завера от Петко Славейков, Елисавета Багряна, Николай Зидаров, Георги Данчев, Красимира Орлоева.

## 2002

68. ТРЕПТЯТ АНТЕНИТЕ (стих.). — Слово плюс (Враца), № 3, 9 окт. 2002, с. 8.



69. 70 ИЗБРАНИ ОТКРОВЕНИЯ. Стихотворения, В. Търново, Фабер, 2002. 104 с.

Рец.: Коларов, Стефан. Откровения с мъдра тъга и земна обич (Предговор) — В: Д а н ч е в, Г. 70 избрани откровения. В. Търново, 2002, с. 5–9;

### ЛИТЕРАТУРА ЗА ПРОФ. ДФН ГЕОРГИ ДАНЧЕВ НАУЧНА И ПРЕПОДАВАТЕЛСКА ДЕЙНОСТ

70. КЕНАНОВ, Димитър. Професор доктор Георги Данчев на 60 години. — П р о г л а с, 1993, № 1, с. 101–103.

Проследен е творческият път на Георги Данчев, написал и публикувал над 130 студии, статии и рецензии у нас и в чужбина. Научните интереси на юбиляра са в областта на фолклора, старобългарската и възрожденската ни литература. Отделено е внимание и на научните му книги.

71. ДОНЧЕВА-ПАНАЙОТОВА, Невяна. Проф. д-р Георги Данчев на 60 години. — *Palaeobulgaria* / Старобългаристика, 1993, с. 100–103.

Проследен е жизненият път, научноизследователският и художественотворческият актив на великотърновския учен и поет.

72. БАЙЧЕВА, Малина. Международен научен симпозиум в памет на акад. Йордан Иванов. — П р о г л а с, 1993, № 1, с. 95–96.

За проведения в Кюстендил Международен научен симпозиум в памет на акад. Йордан Иванов. В симпозиума участват много учени от България и Македония. Твърде голяма е групата от великотърновски учени, в която е и проф. д-р Георги Данчев.

73. МАРИНОВ, Димитър. Научна конференция. — П р о г л а с, 1993, № 1, с. 96–97.

За проведената на 13.10.1992 г. по инициатива на Православния богословски факултет във Великотърновския университет „Св. св. Кирил и Методий“ научна конференция на тема „Преподобни Паисий Величковски, неговата книжовна школа и духовната култура в Югоизточна Европа“.

В конференцията участват известни наши изследвачи като проф. Надежда Драгова, проф. д-р Иван Радев, проф. Русин Русинов, проф. д-р Георги Данчев, ст.н.с. Стефан Кожухаров и др.

74. СЕЛИМСКИ, Людвиг. Единайсети Международен конгрес на славистите — Братислава. 30 август — 8 септември 1993. — П р о г л а с, 1993, № 4, с. 121—123.

Информационна статия, в която е отделено внимание и на преподавателите от Великотърновския университет „Св. св. Кирил и Методий“: Г. Данчев, А. Давидов, А. Калоянов, Н. Даскалов, М. Спасова и Л. Селимски, участници в XI международен съвет на славистите в Братислава.

75. КЪРПАЧЕВА, Радка, Ценка Иванова. Сборник в чест на Единайсетия международен славистичен конгрес. — П р о г л а с, 1994, № 1, с. 129—134.

Подробна рецензия за сборника С л а в и с т и ч н и п р о у ч в а н и я, посветен на Братиславския славистичен конгрес, проведен през м. Септември 1993. В нея е отделено внимание и на доклада на Георги Данчев „Поучителни сентенции за жените и пиянството в сборника със смесено съдържание на Михаил Попович“.

76. ЮБИЛЕЙНА НАУЧНА СЕСИЯ В ЧЕСТ НА АКАДЕМИК ЮРДАН ТРИФОНОВ. — П р о г л а с, 1995, № 1, с. 950—97.

Научен ръководител на сесията е проф. д-р Георги Данчев, който с встъпително слово я открива, а след това в доклада си се спира на научните трудове на акад. Юрдан Трифонов, посветени на книжовното наследство на Владислав Граматик.

77. ПРОФ. Г. ДАНЧЕВ И ПРОФ. А. ДАВИДОВ ПОЛУЧИХА ЕВТИМИЕВА НАГРАДА. — Б о р б а (В. Търново), 16 дек. 2002.

По случай 70-годишния им юбилей за принос и особени заслуги в изучаването и популяризирането на старата българска литература и старобългарския език.

78. ЗА ПРИНОС В СТАРОБЪЛГАРИСТИКАТА по решение на Академичния съвет на ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“ проф. д-р Ангел Давидов и проф. д-р Георги Данчев получиха Евтимиевска награда по време на Международната конференция, посветена на 70-годишнината им. — В: Я н т р а д н е с (В. Търново), № 2, 16 дек. 2002.

79. КЕНАНОВ, Димитър. По стъпките на учителите. [Уводна статия] — В: Т ъ р н о в с к и п и с м е н а, 1, 2002.

Алманахът е публикуван в чест на великотърновските професори Ангел Давидов и Георги Данчев по случай техния 70-годишен юбилей.

Под наслов **С л о в а** на учители са поместени статии на Г. Данчев и А. Давидов, под наслов **П о с л е п и с и** на ученици — статии на Иван Харалампиев и Д. Кенанов и под наслов текст за препрочитане статия на Д. С. Лихачов — „Некоторые задачи изучения Второго южнославянского влияния в России“.

**ЛИТЕРАТУРА ЗА ПРОФ. ДФН ГЕОРГИ ДАНЧЕВ  
ЛИТЕРАТУРНО ТВОРЧЕСТВО И УЧАСТИЕ  
В ЛИТЕРАТУРНИЯ ЖИВОТ**

**80. БИБЛИОГРАФСКИ ВЕСТИ ЗА ПРОФ. ДФН ГЕОРГИ ДАНЧЕВ.** — В: **С ъ в р е м е н н а б ъ л г а р с к а е н ц и к л о п е д и я**, Т. I. Велико Търново, „Елпис“, и др. 1993, с. 687—688.

**81. БЕНЕВ, Ганко.** **Метаморфози по-жестоки виждала е моята земя.** — **О б е к т и в**, (Ловеч), № 17, 1993.

Рец. за стихосб „Попътни откровения“. София, Изд. къща „Бълг. Писател“, 1992.

**82. БИБЛИОГРАФСКИ СВЕДЕНИЯ ЗА ПРОФ. ДФН ГЕОРГИ ДАНЧЕВ.** — В: **Р е ч н и к** по нова българска литература, 1878—1992. София, 1994, с. 97—98.

**83. БИОБИБЛИОГРАФСКИ СВЕДЕНИЯ ЗА ПРОФ. ДФН ГЕОРГИ ДАНЧЕВ.** — В: **К о й** кой е в България. София, 1998, с. 194.

**84. БОЖАНКА КОНСТАНТИНОВА.** **Български писатели — творци на литература за деца и юноши.** Био-библиографски очерци. Т. II. София, „Зелена вълна“, 1999, с. 183—184.

Очерк за жизнения и творчески път на поета Георги Данчев

---

# ПРОГЛАС

---

Издание на Филологическия факултет  
при Великотърновския университет “Св. св. Кирил и Методий”

---

кн. 2, 2007 (год. XVI), ISSN 0861-7902

*IN MEMORIAM*

## СВЕТЛИ ДУМИ ЗА ПРОФЕСОР ГЕОРГИ ДАНЧЕВ (1932–2006)

Ако човек е пришълец на земята, както настоява в словата си средновековният търновски писател митрополит Григорий Цамблак, професор Георги Данчев духом е в наднебесните селения на Светлината, откъдето произлиза душата.

Вгледаме ли се в местоположението на родното място – великотърновското село Плаково, ще разберем особената целеустременост на Георги Данчев, израснал под въздействието на вертикалната планинска графика на Еленския Балкан и хоризонталната проекция на равнината, протегнала мамещите си друми към необятните простори на света. По един от тези пътища към стръмните върхове на живота от Плаково ще тръгне юноша с любознателни и поетически пориви да завърши гимназия в старопрестолния град, а след това да следва “Българска филология” в Софийския университет “Св. Климент Охридски”. След няколко години учителстване в земния си път проф. дфн Георги Данчев от 1963 г. посвещава всичките си жизнени сили в строителството на открития тогава Висш педагогически институт край бреговете на река Янтра, който е обявен за втори български университет през есента на 1972 г. Основоположниците на новата Алма Матер – видните учени Александър Бурмов, Пеньо Русев, Георги Димов, Станчо Ваклинов, Иван Гълъбов, Галина Тагамлицка с промислителна интуиция съумяват да открият и привлекат на работа талантливо първо поколение пре-

подаватели и чрез тях да наложат педагогическия и научно-изследователския авторитет на новия висш образователен център, наследник на европейската слава на средновековната Търновска книжовна школа от времето на св. Евтимий, патриарх Търновски. Георги Данчев въплъщава в себе си всички градивни черти, необходими за мисията да бъдеш на челно място в състава на първото поколение великотърновски преподаватели. Така ръководената от него катедра "Българска литература" бързо се попълва от творчески мислещи и продуктивни асистенти, които израстват като доценти, професори и един академик. Той е пръв директор на Международния летен семинар, който перспективно се развива сега като Международен българистичен център. С името на Георги Данчев е свързана изследователската динамика на Научно-изследователския център "Търновска книжовна школа" – събрани са ръкописни извори с материали за търновските книжовници и техните последователи, публикувани са техни съчинения и изследвания за тях. Издадени са докладите на 8 международни симпозиума за Търновската книжовна школа. На хиляди страници се четат многостранни приноси за достиженията на православната славяноезична цивилизация, чиито център през XII–XIV век е престолнината Търновград ведно със Света гора Атонска.

Научната биография на Георги Данчев е доказателство за неговите широки и системни интереси към ред проблеми на старобългарската и възрожденската литература, към фолклора. Историята на българската литература от втората половина на XV век е тема на докторската му дисертация, защитена през 1977 г., където са осветлени неизвестни страни от книжовния живот на Балканите. Резултатите са изнесени в множество статии, студии и монографии – *Владислав Граматик – книжовник и писател. София: БАН, 1969; Димитър Кантакузин. София: Наука и изкуство, 1979; Димитър Кантакузин. Събрани съчинения. София: БАН, 1989 (в съавторство с Боньо Ангелов, Стефан Кожухаров и Георги Петков)*. За българския XV век и традициите на Търновската школа в културата на славяноезичното православие става дума и в сборника със статии и студии *Страници из историята на Търновската книжовна школа. София: Наука и изкуство, 1983*.

В своето изследователско дело проф. Г. Данчев напълно споделя събирателския патос на българистиката от втората половина на XX век – организира и участва във фолклорни експедиции (вж. *По стъпките на*

акад. Михаил Арnaudов в Еленско. // *Проблеми на българския фолклор*, 1972, № 1, 67–72), издирва ръкописи с трудове на старобългарски писатели и преводачи в книгохранилищата на България, Балканите и Русия (тогава – Съветски съюз). Ето защо в Данчевата библиография често се повтарят определенията „неизвестен” и „нов”, напр.: *Две неизвестни стихотворения от началото на новобългарската поезия*. // *Литературна мисъл*, 1965, № 1, 144–152; *Неизвестен препис на “Похвално слово за Димитър Солунски” от Димитър Кантакузин*. // *Известия на Института за литература*, 21, 1972, 67–78; *Еден непознат документ о Владиславу Граматику*. // *Прилози за книжевност, језик, историју и фолклор*, Београд, 33, 1967, № 1–2, 49–55; *Неизвестен севлиевски книжовник и стихотворец*. // *Севлиево и Севлиевският край*. Кн. 1. София, 1967, 116–119; *Неизвестен препис на “Похвално слово за Димитър Солунски” от Димитър Кантакузин*. // *Известия на Института за литература*, 21, 1972, 67–78; *Неизвестен сборник на Дяк Андрей с Цамблакови съчинения*. // *Литературна мисъл*, 1977, № 4, 103–108 и други.

За младия Великогърновски университет „Св. св. Кирил и Методий” е чужда строгата и крайната идеологическа дисциплина на съответните му столични институции. Откровение за студентите са особената широта във възгледите не само на преподаватели в областта на филологията, историята, изкуството, но и в областта на диалектическия и историческия материализъм. Като студент, дипломант и аспирант на проф. Георги Данчев аз се радвах на предоставената ми от него свобода в търсенето на изследователски теми и на методологически подходи към тях. При изучаването и преподаването на литературната теория и история, особено на старата българска литература, по разбираеми причини строго се прилагаше марксистка методология. След прочитам на статия, посветена на блискоизточната литература от С.С. Аверинцев през 1971 г., за себе си открих изключителната роля на Библията в структурата на старобългарската и въобще – на християнската по дух литература и култура. По-късно формулирах тази мисия на Свещеното Писание като всеобщ библейски текст (метатекст), където кодирани “се намират” всички старобългарски текстове. Така в дипломната ми работа за житието на деспот Стефан Лазаревич от Константин Костенечки се появи раздел за библейските цитати, който като статия се от-

печата в том 2 на сборника „Търновска книжовна школа” (1980) под редакцията на проф. Пеньо Русев. Споделям всичко това не да изтъкна себе си – проблематиката за Библията тогава поднасях изключително в рамките на диалектическия материализъм и в този план досега помня справедливите критични бележки на датския славист проф. Гунар Сване, а също изказаното в разговор мнение на проф. Александър Милев, че е редно името на търновския патриарх Евтимий да се пише: Патриарх Евтимий, а не Евтимий Търновски. В машинописния оригинал на рецензията за дисертационния ми труд от акад. Емил Георгиев изненадващо открих, че имената на светии се изписваха с несрещащото се в тогавашните официални публикации определение *светиу/ау* (напр.: св. Иван Рилски, а не Иван Рилски).

Изглежда с отговорното отношение на преподавателите към свободата на мисълта Великотърновският университет се е готвел за достоен преход във времепространството на промените от есента на 1989 г., когато течеше втората година от ректорския мандат на проф. Георги Данчев. Бях помолен от него да му помагам в обществената работа, в списването на университетския вестник „Наука и труд”. Като израз на справедливост, поне година преди главоломните събития, по мое настояване във Великотърновския университет се премахнаха проучвателните характеристики, извършвани от партийните звена в родните места на преподавателите, когато идваше време да се обявяват процедури за хабилитации. По този начин не беше вече възможно с клевети и доноси да се огорчават колеги, да се забавят и възпират процедури и всички произтичащи от това последици за здравето и съдбата на преподавателите. Решението беше взето от великотърновските властващи институции, сигурен съм, като съответствие на човеколюбивата широта, с която ректорът се отнасяше към целия състав на Университета...

Казват, че няма незаменими хора. Съмнявам се в това твърдение, тъй като всяка личност е неповторима. Тук направих опит да опиша само неповторимостта на педагога, учения и ръководителя проф. Георги Данчев. Следва да добавя, че той е неповторим още и като поет и писател на вдъхновени редове за света на детството, природата и красотата, любовта, за свидната привързаност на човека към род и родна земя.

Светлите мисли и думи за проф. Георги Данчев са молитвена надежда за упокоя му в селенията на Светлината и повик да бъде помнено делото му, вградено в основите на Великотърновския университет „Св. св. Кирил и Методий”<sup>1</sup>.

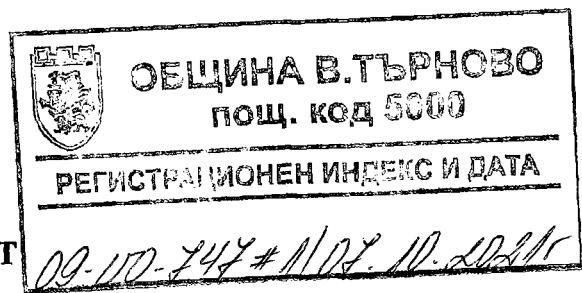
6 октомври 2007 г.

*Димитър Кенанов (гр. Талин)*

---

<sup>1</sup> Подробно за творческия път на проф. д.ф.н. Георги Данчев вж. статиите ми към съответните библиографии: По неизвървените пътища и върхове на живота. Професор доктор Георги Данчев на 60 години. – В: **Георги Данчев**, Био-библиография, Велико Търново, 1992, 5–20; Жизненият и творческият юбилей на проф. д.ф.н. Георги Данчев. – В: Сборник в чест на проф. д.ф.н. Георги Данчев. Материали от Международна научна конференция, Велико Търново, 13–14 декември 2002 година, Велико Търново, 2004, 5–13. Подбрана библиография: <http://liternet.bg/publish/katalog/about/d/gdanchev.htm>





ДО  
ВЕЛИКОТЪРНОВСКИЯ ОБЩИНСКИ СЪВЕТ

ВЕЛИКОТЪРНОВСКИ  
ОБЩИНСКИ СЪВЕТ  
РЕГИСТРАЦИОНЕН ИНДЕКС И ДАТА

СТАНОВИЩЕ

Вх. № 1604 / 08.10.2021

От д-р инж. Даниел Панов  
Кмет на Община Велико Търново

Относно: Искане за становище с Ваш изх. № 1404/30.09.2021 г. и наш вх. № 09-00-747/01.10.2021

**УВАЖАЕМИ ОБЩИНСКИ СЪВЕТНИЦИ,**

Проф. д-рн Георги Данчев е виден великотърновски интелектуалец, учен и университетски преподавател с изключителен принос към българската наука и българската литература. Той е един от първите преподаватели във Великотърновския университет „Св. Св. Кирил и Методий“, а по-късно и негов ректор. Респектираща е неговата отдаденост към каузата на нашата Алма матер.

В тази връзка, в отговор на постъпилото Искане с Ваш изх. № 1404/30.09.2021 г. и наш вх. № 09-00-747/01.10.2021 изказвам становище, че предложението на РБ „Петко Р. Славейков“ – Велико Търново за изработване и поставяне на паметен знак на проф. Георги Данчев в Алеята на славата в парк „Асеневци“ може да бъде подкрепено.

С уважение,

Д-Р ИНЖ. ДАНИЕЛ ПАНОВ  
Кмет на Община Велико Търново



Изготвил:  
Нелина Църва  
Директор дирекция КТМД



5003 Велико Търново,  
ул. „Теодосий Търновски“ № 2  
Изм. № РД-20-896/15.10 2021 г.

№ 1644/19.10.2021г

5003 Veliko Tarnovo,  
2 T. Tarnovski Str.

67-55-8 | 18 10M

**ДО ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА ОБЩИНСКИЯ СЪВЕТ НА ГР. ВЕЛИКО ТЪРНОВО  
ДО КМЕТА НА ОБЩИНА ВЕЛИКО ТЪРНОВО**

**Относно:** предложение за поставяне на мемориален знак в чест на 90-годишнината от рождението на проф. д-р Георги Данчев на Алеята на творците в гр. В. Търново

№ 1597/30.09.21

**Уважаеми г-н Венцислав Спирдонов,  
Уважаеми инж. д-р Даниел Панов,**

19.10.21

Ръководството на ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“ и Филологическият факултет предлагат да се постави мемориален знак на Алеята на творците в гр. В. Търново в чест на 90-годишнината от рождението на проф. д-р Георги Данчев, която ще бъде отбелязана през 2022 г.

Проф. д-р Георги Данчев е изтъкнат български учен медиавист, дългогодишен авторитетен преподавател по фолклор, старобългарска и възрожденска литература. Бил е ректор на Великотърновския университет (1987-1991), директор на Научноизследователския център „Търновска книжовна школа“ (1990-2006).

Проф. д-р Георги Данчев с цялостното си научно и преподавателско дело има значителен принос за утвърждаване на Научноизследователския център „Търновска книжовна школа“ и на Великотърновския университет.

С литературното си творчество Георги Данчев се вписва сред творците, изграждали със своето присъствие духовната атмосфера на Търновград като културен център през втората половина на ХХ в. Член е на Съюза на научните работници в България от 1965 г. и на Съюза на българските писатели от 1978 г., председател на търновското Дружество на писателите – секция към СБП. Лауреат е на наградите: орден „Кирил и Методий“ – II ст. (1974), юбилеен медал „100 години от Освобождението на България от османско иго“ (1978), юбилеен медал „25 години Великотърновски университет“ (1988), Международна Евтимиевска награда на ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“ (2002). Публикувал е 32 книги, от тях 10 с художествени творби – поезия и проза. Негови книги са преведени на италиански и испански език.



Приемането на предложението на ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“ ще бъде достоен жест към паметта и почитта към проф. д-р Георги Данчев в чест на 90-годишнината от рождението на учения.

15.10.2021 г.

С уважение:



**РЕКТОР НА ВТУ „СВ. СВ КИРИЛ И МЕТОДИЙ“:**

**(проф. д-р Христо БОНДЖОЛОВ)**

**ДЕКАН НА ФИЛОЛОГИЧЕСКИЯ ФАКУЛТЕТ:**

**(проф. д-р Ценка ИВАНОВА)**